

De oorzaak van die winst lag bij de populariteit van het nieuwe SGP-raadslid Willem van Gilst. Deze arbeider die actief kaderlid was van de plaatselijke CNV-afdeling, had zich in 1953 op verzoek van de plaatselijke kiesvereniging bereid verklaard om mee te dingen naar een raadszetel zonder dat hij feitelijk SGP-lid was - hij moest zich aan het eind van de middag nog als lid opgeven om 's avonds op de kandidatenlijst te komen. Van Gilst trok vele Hervormde arbeidersstemmen naar de SGP toe uit de ARP en de PvdA. Ook leden van de Gereformeerde Gemeenten die nog uit traditie voor een van deze partijen gestemd hadden - de PvdA-lijsttrekker was lid van dit kerkverband!¹⁴⁷ - vloeiden toe. Van Gilst combineerde zonder enige moeite felle verdediging van SGP-standpunten met een progressieve instelling op sociaal gebied die hem de bijnaam van 'christelijke communist' bezorgde. Bij een tussentijdse wethoudersstemming in 1956 werd hij dan ook met steun van CHU en PvdA tot wethouder gekozen.¹⁴⁸

Van Gilst deelde de traditionele mening dat Bruinisse over een confessionele en een niet-confessionele wethouder hoorde te beschikken. Bij een tweede tussentijdse verkiezing in 1956 stemde hij dan ook met de CHU voor een PvdA-wethouder. Toen de raadsmeerderheid in 1958 door een tweede SGP-zetel aan de confessionelen kwam, bestendigde hij het SGP-PvdA college dat tot 1970 stand zou houden. Van Gilst meende dat voor de dagelijkse praktijk van het gemeentebestuur de scheidslijn confessioneel - niet-confessioneel er niet toe deed. Bovendien bestond de Bruinisse PvdA uit gematigde personen. Evenwel liet de SGP-kiesvereniging van Bruinisse het nooit komen tot vódraspraken met de PvdA. 'Samengaan' is nog geen 'samen doen', zo kon Van Gilst zich verdedigen tegen aanvallen uit de Zeeuwse SGP over dit eerste college met de PvdA in de geschiedenis.¹⁴⁹

Het ontstaan van dit college van 'de gewone man' had echter tegenkrachten opgeroepen. De verliezende VVD wenste in 1958 in ieder geval toch één man met affiniteit tot de groep der zelfstandigen als wethouder, het ARP-raadslid Hoogerheide. Deze voelde voor een niet-afspiegelingscollege van ARP en SGP, en om Van Gilst te beïnvloeden nam de VVD de voorzitter van de SGP-kiesvereniging in de arm, de plaatselijke predikant van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland, ds F. Mallan. ~~Van Gilst verzegelde Mallan~~ *confor.* ~~verzoek om op het voorstel in te gaan.~~ *meerde* *Zich* *eerter* *aan* *van Gilst* Na 1958 voerden VVD en ARP dan ook heftig oppositie tegen het wethouderscollege, waarbij zij met name Van Gilst van inconsequentie beschuldigden wegens het 'stemmen op links'.¹⁵⁰

De geheel andere, loyale en gematigde opstelling van de CHU zorgde voor een voortdurende stemmenwinst van deze partij. Met name de ARP die geheel inkromp tot een partij die steunde op de leden van de Gereformeerde Kerk, verloor aan de CHU. Toen in 1966 door winst van de VVD er weer een niet-confessionele raadsmeerderheid ontstond, hadden VVD en ARP zich dan ook zodanig geprofileerd dat de oude tegenstelling confessioneel - niet-confessioneel feitelijk er weinig meer toe deed. Vanuit het principe van het afspiegelingscollege was vanzelf de tegenstelling tussen arbeidersklasse en de bezittende of de zelfstandige klasse aan het licht getreden.

Van Gilst, ongeschoold op politiek gebied bij zijn aantreden als raadslid, ontwikkelde zich tot een bestuurder geheel in de stijl van Bruinisse: gemoedelijk en praktisch, en zich inzetend voor de belangen van de gehele gemeenschap.¹⁵¹ Dat nam niet weg dat hij in kwesties die de confessionelen traditioneel van de 'linksen' scheidten fel van zich afbeet, zonder overigens de verstandhouding met de PvdA te schaden. Dat betrof vooral het aanhoudende verzoek tot opheffing van de kermis, waarbij de SGP meestal het woord deed voor de rechtse fracties. Niet alleen het principe gold in dezen voor Van Gilst, maar ook de wens om dorpsgenoten die door de kermis buitensporige uitgaven deden, tegen zichzelf te beschermen. In de jaren zestig verklaarde de SGP zich tegenstandster van subsidie aan de mosselpeesten die als reclame voor de plaatselijke industrie bedoeld waren. Toen Van